

Is elektronisch hang- en sluitwerk een veilig alternatief?

Slimme sleutels in Sittard

Toenemende vergrijzing, almaar meer zorg aan huis; het speelveld voor elektronisch toegangsbeheer neemt toe. Op initiatief van het ministerie van Veiligheid en Justitie en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) onderzoekt een aantal partijen drempels en mogelijkheden van elektronisch hang- en sluitwerk. ZOWonen voert momenteel als een van de eerste corporaties een pilot in Sittard uit.

Elektronische toegangscontrole draagt tal van beloften in zich: het veegt het klassieke sleutelprobleem van tafel, het elimineert de kwetsbare sleutelkluisjes aan de gevel en digitale sleutels zijn snel en simpel te autoriseren. Tegelijkertijd is er die andere kant van de munt: hoe zit het met veiligheid en privacy? En rendoert het eigenlijk wel?

Woningcorporatie ZOWonen uit Sittard voert sinds half februari een pilot uit om ervaring op te doen met elektronisch toegangsbeheer. In 34 woningen (patiobungalows en woningen in een meergezinscomplex met een centrale toegang) monteerde de corporatie iLOQ-hang- en sluitwerk. De naam van de pilot: Slimme Sleutels.

Volgens buurtbeheerder Marc Claessens en projectmanager Henk Janssen van ZOWonen viel de keuze om twee redenen op iLOQ: "Het hang- en sluitwerk oogt als een vertrouwd slot met een conventionele mechanische sleutel, en iLOQ werkt zonder batterijen en voeding. De energie die nodig is om slot en sleutel met elkaar te laten communiceren, wordt via inductie opgewekt door de beweging van de sleutel in het slot."

BETER SLEUTELBEHEER

Doel van de ZOWonen-pilot: een betere veiligheid voor de bewoners. Janssen: "ZOWonen pakt onder meer woningen aan door beter mechanisch hang- en sluitwerk te monteren,

Janssen: “Er was wat huiver voor hacken. Maar dat is hier vrijwel onmogelijk, omdat we hier geen gebruik maken van internetverbindingen”

betere verlichting aan te brengen en voorlichting te geven. Bij de pilot kijken we naar de mogelijkheden van elektronische toegang om de veiligheid te verbeteren.” Een belangrijk facet daarvan is beter sleutelbeheer. Claessens: “Voorheen werden nogal eens sleutelkluisjes geforceerd en werden sleutels gestolen of raakten zij verloren. Dan moesten we sleutels vervangen, terwijl de oude sleutel mogelijk nog in omloop was. Bij de pilot hoeven we gestolen of verloren sleutels alleen nog maar van afstand ongeschikt te maken.”

De kosten van de Sittardse pilot bedragen circa 40.000 euro inclusief btw, voor 72 sloten, met elk drie slimme sleutels en extra voorzieningen (zoals het aanpassen van de centrale toegang met online elektronische toegang) en beheer-kosten.

TIJDELIJK OVERLEG

Volgens Lilian Tieman van het CCV kunnen corporaties er niet meer omheen: “Corporaties zullen een standpunt over toegangsbeheer moeten innemen; welke investeringen kunnen en willen wij op ons nemen en in hoeverre kunnen wij bewoners hiermee ondersteunen en faciliteren?”

Lilian Tieman is betrokken bij het tijdelijk overleg over elektronisch toegangsbeheer, geïnitieerd door het CCV en het ministerie van Veiligheid en Justitie. Samen met andere partijen die binnen de branche werkzaam zijn of vanuit departementaal niveau raakvlakken hebben, onderzoekt het overleg kansen en mogelijkheden van elektronisch toegangsbeheer. Overlegpartners zijn Actiz, WDTM, VGN (Vereniging gehandicaptenzorg), het ministerie van BZK, QAEH en Vilans advies/onderzoeksbureau. Tieman: “Deze partijen kijken naar de behoeften van de bewoners en hulpverleners, naar de technische mogelijkheden en naar de investeringsmogelijkheden van onder andere zorginstellingen. In een latere fase worden meer partijen geïnformeerd over deze uitkomsten, vanzelfsprekend ook corporaties en corporatiekoepel Aedes.”

VEILIGHEID EN CERTIFICERING

Veiligheid is in het overleg een belangrijk aspect, stelt Tieman: “De veiligheid van elektronisch toegangsbeheer dient natuurlijk te zijn gewaarborgd. Privacy is in dat licht ook een onderwerp dat aandacht verdient. Binnen het Politiekeurmerk Veilig Wonen is gesteld dat geschikte producten SKG-IKOB-gecertificeerd ►

Mensen blijven steeds langer zelfstandig thuis wonen, maar hebben dan op een bepaald moment zorg en hulp nodig. Dat heeft consequenties voor het toegangsbeheer.

Tieman: “Uitgangspunt moet zijn dat iedere bewoner baas blijft over zijn eigen voordeur en dat tegelijkertijd de toegang voor familie en zorg is gewaarborgd”

dienen te zijn op basis van ten minste drie minuten inbraakwerendheid en de betreffende normen voor mechatronische cilinders en elektronische sloten en sluitplaten.”

Bij ZOWonen koos men in de pilot voor de zekerheid van zo'n SKG-certificering. Claessens: “Het iLOQ-systeem dat we in de pilot gebruiken, is SKG**-gecertificeerd en dus drie minuten inbraakwerend.”

HUIVER VOOR HACKS

Huurders van ZOWonen waren aanvankelijk wat terughoudend over de pilot. Janssen: “Er was wat huiver voor hacken van het systeem. Maar dat is hier vrijwel onmogelijk, omdat we aan de woningdeuren geen gebruik maken van internetverbindingen. Alleen voor de centrale toegangsdeur van het wooncomplex was dat vereist. Ook de privacy is zodoende gewaarborgd; ZOWonen heeft geen toegang tot informatie op sloten of sleutels.” Wil men iLOQ toepassen voor zorgtoepassingen, dan is internet wel vereist, om externe partijen via een app of een badge toegang te geven tot een woning. Juist die zorgtoepassing dwingt corporaties na te denken over elektronisch toegangsbeheer, meent Tieman: “Bewoners, ook huurders, blijven langer zelfstandig wonen. Die mensen hebben op een bepaald moment zorg en hulp nodig. Dat heeft consequenties voor het toegangsbeheer. Dat hoeft niet in beginsel elektronisch te zijn. Er zijn ook louter mechanische en gecombineerde oplossingen. In de praktijk zien we echter dat steeds meer behoefte ontstaat aan een vorm van registratie in overleg met de bewoner. Wie moet de woning

Elektromechanische cilinder

kunnen betreden en dus ook: wie niet? Die behoefte bestaat bij zowel de zorgverlening als bij familie en naasten. De bewoners van de toekomst zullen steeds meer gewend raken aan elektronica in de woning en dus ook in de sloten, en hebben mogelijk zelf de behoefte om eigen toegangscodes te verschaffen.”

VILANS-ONDERZOEK

Biedt de markt al goede producten? Ja, stelt Tieman: “SKG-IKOB heeft meerdere producten gekeurd, andere zitten nog in het certificatieproces. Momenteel onderzoekt Vilans hoe zorginstellingen omgaan met de steeds grotere behoefte aan toegangsbeheer. Dat onderzoek kijkt ook naar systemen die aan de verlangde criteria voldoen. Op basis van het onderzoek kan binnenkort een beter beeld worden gegeven op welke gronden een zorginstelling een keuze maakt voor een bepaald type product.

VOORDELEN MECHANISCH HANG- EN SLUITWERK:

- Goedkoper in aanschaf
- Weinig onderhoudskosten
- Vaak eenvoudiger te installeren

VOORDELEN ELEKTRONISCH HANG- EN SLUITWERK:

- Flexibiliteit: sleutels zijn eenvoudig toe te voegen en/of te blokkeren, bij verlies hoeft niet het systeem vervangen te worden, ook niet bij verlies van de generale hoofdsleutel
- Minder kosten bij woningmutaties
- Niet mogelijk voor bewoners om zelf sleutels te laten bijmaken

Lilian Tieman van het CCV

Wat de rol van de bewoner is, van de zorgverlener, de techniek en de financiën. Hier kunnen corporaties ook van leren. Het CCV publiceert op basis van de testen van SKG-IKOB tegelijkertijd een overzicht van de toegangsproducten die positief getest en gecertificeerd zijn." Het Vilans-onderzoek wordt medio maart afgerond.

Volgens Tieman moet een aantal producten in de bandbreedte van elektronisch toegangsbeheer nog gecontroleerd en gecertificeerd worden: "De komende tijd zal blijken of leveranciers hun producten bij bijvoorbeeld een organisatie als SKG-IKOB willen aanbieden en wat de resultaten zijn."

Van belang is dat maatwerk wordt geleverd, stelt Tieman: "Woningcorporaties, zorginstellingen en niet in de laatste plaats bewoners

Tieman: "De bewoners van de toekomst zullen steeds meer gewend raken aan elektronica in de woning en dus ook in de sloten"

moeten een goed beeld hebben welke verantwoorde systemen voorhanden zijn. Uitgangspunt moet zijn dat iedere bewoner baas blijft over zijn eigen voordeur en dat tegelijkertijd de toegang voor familie en zorg is gewaarborgd. In goed overleg zal dus bepaald moeten worden welke kwalitatief goede producten geschikt zijn."

RENDEMENT

Volgens Marc Claessens en Henk Janssen zit het rendement van elektronisch toegangsbeheer in de voordelen die behaald worden bij mutaties: "Bij een mutatie plaatst ZOwonen normaal gesproken een mutatieslot waarmee de aannemer de woning kan betreden om te renoveren. Als de aannemer klaar is, plaatst ZOwonen een nieuw slot voor de bewoner. Met elektronische toegang komt die hele handeling te vervallen. We herprogrammeren de bestaande sleutel twee keer: één keer voor de aannemer, en één keer voor de nieuwe bewoner. Daarmee vervalt voor ons een grote kostenpost."

ZOwonen monitort de pilot tot 1 juli. Janssen: "Uit de pilot verwachten we een globaal beeld van gebruikerservaringen en procesbeheersing. Dan kijken we of we het verder uitrollen of niet. We staan daar helemaal open in." ■

INFORMATIE

Binnenkort verschijnt een stappenplan voor professionals die zich met elektronisch toegangsbeheer willen bezighouden en op vlieghoogte gebracht willen worden. Het CCV heeft in samenwerking met branchevereniging VHS en politie voorlichtingsproducten gemaakt die duidelijk maken welk kwaliteitsniveau gehanteerd moet worden. Deze producten zijn in de CCV-webwinkel gratis te downloaden. Bij SKG-IKOB zijn de gecertificeerde producten opvraagbaar. Ook de websites van de fabrikanten bieden (technische) informatie. Dat gaat het handigst via www.vhsbranche.nl. Het Ketenkeurmerk heeft een module 'alarmering' en werkt momenteel aan een module 'veilig toegangsbeheer'. Zie 'Ketenkeurmerk' bij WDTM: www.wdtm.nl. Over het ketenkeurmerk en certificering bij QAEH: zie www.qaeh.nl.